

Management obranného výzkumu a vývoje obranných technologií

V článku „Národní vědní politika a obranný výzkum“ (VR č. 1/2000) autoři Klíma, Janošec a Eminger naznačili v hrubých rysech základní principy Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky a možné průniky a odezvy pro politiku výzkumu a vývoje v oblasti obrany.

V následujícím článku jsou uvedeny některé požadavky pro zkvalitnění managementu obranného výzkumu a vývoje obranných technologií, který v celostátním měřítku ukládá usnesení vlády ČR č. 16 ze dne 5. ledna 2000 o Národní politice výzkumu a vývoje České republiky (dále jen „Politika“).

„Politika“ uvádí, že příčinou řady **nedostatků** výzkumu a vývoje v ČR jsou nedostatky v jeho managementu, a to na všech úrovních: **v systému státní podpory výzkumu a vývoje v institucích a organizacích výzkumu a vývoje, při přípravě a řízení programů výzkumu a vývoje, při přípravě, výběru a zabezpečování projektů a grantů výzkumu a vývoje, v kontrole a hodnocení celého systému výzkumu a vývoje.** Situaci v ČR, ve srovnání se zahraničím, dále komplikuje značná nejednotnost postupů. V podstatě každá instituce a rezort si zavedly specifické postupy s neodůvodněnými rozdíly.

Snahy o zlepšení managementu podle modelů zavedených ve vyspělých zemích se projevují i v ČR. Úspěšnost je však, vzhledem k pozdějšímu zahájení příslušných aktivit, nízké úrovni koordinace snah a určité nekoncepčnosti, výrazně nižší než v zahraničí. Zlepšení managementu výzkumu a vývoje na všech úrovních s prokazatelnými výsledky ve snížení administrativní zátěže tvůrčích pracovníků výzkumu a vývoje, ve zvýšení objektivnosti a průhlednosti rozhodovacích procesů není jednoduchou záležitostí. Tolik „Politika“.

Uvedené hodnocení se plně týká i oblasti obranného výzkumu a vývoje obranných technologií, neboť ona je nedílnou součástí celostátního systému výzkumu a vývoje, i s přihlédnutím ke specifickým potřebám rezortu obrany.

Je proto nezbytné, v duchu shora uvedeného usnesení vlády, navrhnout pro zkvalitnění managementu obranného výzkumu a vývoje konkrétní ozdravná opatření. Tato opatření nechtě potom tvoří základ nové rezortní koncepce rozvoje výzkumu a vývoje.

* * *

Má-li **oblast obranného výzkumu a obranných technologií** (dále také OVT) být stimulačním prvkem zdokonalování vojenských schopností státu, je legitimní požadovat principiálně nové vymezení zejména systému OVT.

Restrukturalizace systému řízení, jako forma transformace oblasti OVT, je objektivní nutností. V oblasti OVT přetrvává značné množství bariér, jejichž překonání současným managementem je obtížné až nemožné (zejména v oblasti financování a v majetkových otázkách) a časem se stávají stále obtížnější.

Taktěž vnější prostředí (rezortní i mimorezortní, včetně zahraničního) vyvolává potřebu zásadního zkvalitnění managementu oblasti OVT.

Vzhledem k tomu, že oblast OVT má interdisciplinární a intersystémový charakter, měla by změna managementu OVT umožnit zejména zkvalitnění informačního, komunikačního a legislativního prostředí.

Při návrzích na zkvalitnění managementu OVT je nutné ctít kritickou cestu, která v co nejkratším čase a ekonomicky výhodně přinese cílené efekty.

Východiska ke zkvalitnění managementu oblasti OVT

- ◆ Oblast OVT je nedílnou součástí systému výzkumu a vývoje státu a jako takový musí vycházet z celostátně platné legislativy, normativních aktů a opatření vládních orgánů.
- ◆ Oblast OVT se členstvím ČR v NATO stala parciální součástí této organizace. Je novou národní kapacitou, která je do tohoto potenciálu zahrnuta. Její zapojení je podmíněno respektováním stanovených pravidel a procedur této oblasti v NATO.
- ◆ Oblast OVT je začleněna do systému zabezpečování obrany státu v působnosti MO. Tím je jeho činnost usměrňována plněním cílů a úkolů, včetně omezení daných organizačními strukturami a počty. Toto východisko zásadně vymezuje možnosti definování oblasti OVT z hlediska organizačních struktur, počtu pracovníků a rozsahu výkonu státní správy.

Cíle zkvalitnění managementu

- ◆ Zajistit cíle a úkoly oblasti OVT při nepřekročení limitu tabulkových počtů a omezení rozsahu organizační struktury.
- ◆ Zajistit plnění cílů a úkolů oblasti OVT mimo vlastní organizační strukturu oblasti OVT, což s sebou přinese potřebu překonat zpoždění v plnění některých funkcí, komplikovanou koordinaci a nastolení následných korekcí zajišťovaných procedur a postupů.

Možná opatření k realizaci zkvalitnění oblasti OVT

- 1. Navrhnout distribuovaný systém OVT v rezortu obrany, jehož páteří by byl odborný orgán OVT na úseku vyzbrojování, určený k řízení realizace výzkumné a vývojové podpory vojenských schopností ČR a zavádění moderních obranných technologií.**

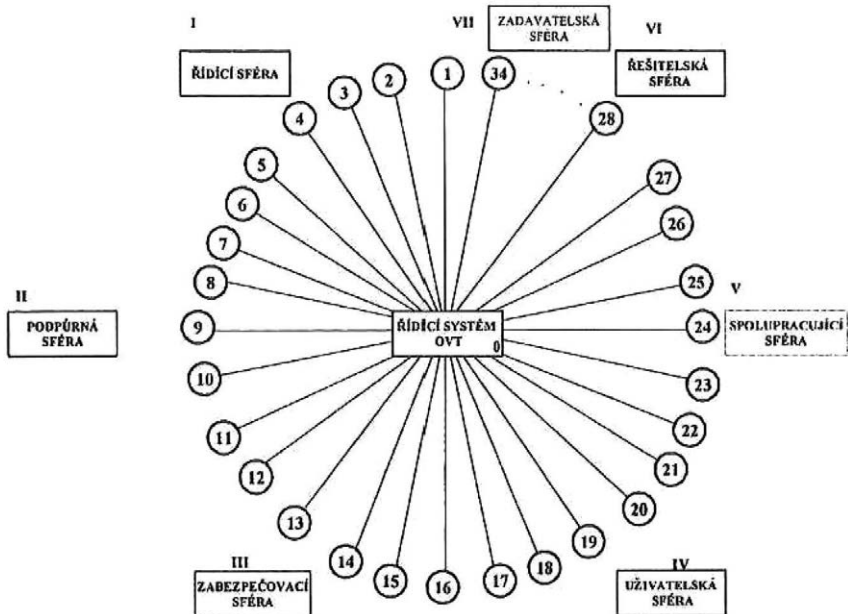
Orgán by odpovídal za výkon části státní správy v oblasti výzkumu a vývoje v působnosti MO ČR ve smyslu zákona č. 300/1992 Sb., o státní podpoře výzkumu a vývoje ve znění pozdějších právních úprav, následných usnesení vlády pro tuto oblast

a pokynů a opatření Rady vlády ČR pro výzkum a vývoj. Odpovídal by za procesy plánování a programování oblasti obranného výzkumu a vývoje obranných technologií. Ve své působnosti by koordinoval vědecké, výzkumné a vývojové aktivity na mezinárodní a národní úrovni, především s Organizací NATO pro obranný výzkum a technologie (RTO). Měl by odpovědnost za tvorbu normativních aktů oblasti obranného výzkumu a vývoje obranných technologií, za rozvoj její infrastruktury, s důrazem na informační zabezpečení ve své působnosti a za výkon funkce sekretariátu Rady rezortu MO pro obranný výzkum a vývoj obranných technologií.

Odborný orgán OVT na úseku vyzbrojování by měl plnit následující hlavní úkoly:

- ◆ realizace národní politiky výzkumu a vývoje strategických směrů rozvoje vědy, obranného výzkumu a vývoje obranných technologií, koncepce rozvoje OVT v procesech plánování, programování a projektování,
- ◆ koordinace vypracování dlouhodobých, střednědobých a krátkodobých plánů OVT a podkladů obranného plánování a dokumentů investičního plánování v oblasti OVT,
- ◆ příprava dílčích podkladů návrhu rozpočtu oblasti OVT rozpočtové kapitoly MO státního rozpočtu a zabezpečování co nejefektivnějšího využívání finančních prostředků a jiných zdrojů,
- ◆ koordinace plánování výzkumů a vývoje s ostatními rezorty státní správy, s důrazem na MPO ČR,
- ◆ příprava návrhů výzkumných a vývojových projektů,
- ◆ koordinace spolupráce na národní úrovni ve výzkumu a vývoji,
- ◆ zabezpečování spolupráce s Vědeckým výborem NATO (SC – AC/137), Organizací NATO pro obranný výzkum a technologie (RTO – AC/323) a zabezpečovat zastoupení v jejich orgánech za MO,
- ◆ přispívat k iniciaci perspektivního rozvoje průmyslové základny obrany státu,
- ◆ zabezpečovat vyčleňování zdrojů na svěřené programy, projekty, řešitelské subjekty a výzkumná a vývojová pracoviště,
- ◆ zabezpečovat naplňování programů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií relevantními projekty,
- ◆ tvorba normativních aktů a metodických pokynů pro řízení a koordinaci procesů oblasti OVT,
- ◆ vytvářet, spravovat a prezentovat souhrnné databáze oblasti OVT pro řízení a koordinaci programů a projektů OVT a výzkumných záměrů organizací rezortu obrany zabývajících se OVT,
- ◆ zpracování analýz stavu OVT,
- ◆ usměrňovat a odborně řídit vojenské technické ústavy v oblasti OVT,
- ◆ vykonávat funkci sekretariátu Rady rezortu MO pro obranný výzkum a vývoj obranných technologií.

Základní schéma distribuovaného systému OVT uvádí obr. s příslušnou legendou.



I. ŘÍDÍČÍ SFÉRA

Systémy

1. Rada vlády ČR pro výzkum a vývoj
2. MŠMT ČR
3. MF ČR
4. ČSÚ ČR
5. Rada rezortu MO pro vývoj
6. Ředitel Národního úřadu pro vyzbrojování

II. PODPŮRNÁ SFÉRA

Systémy

7. SOP MO
8. FS MO
9. MS MO
10. LS MO
11. SPS MO
12. SVBP MO

III. ZABEZPEČOVACÍ SFÉRA

Systémy

13. HFÚ MO
14. Finanční úřady
15. DIS VTÚL a PVO
16. Vědecké skupiny VA, VVŠ PV, VLA JEP
17. Katalogizační středisko

IV. UŽIVATELSKÁ SFÉRA

Systémy

18. Složky MO
19. GŠ AČR
20. VVŠ
21. VVZ AČR
22. Ředitel Národního úřadu pro vyzbrojování

V. SPOLUPRACUJÍCÍ SFÉRA

Systémy

23. MPO ČR
24. GA ČR
25. GA ostatních rezortů
26. RTO NATO

VI. ŘEŠITELSKÁ SFÉRA

Systémy

27. VVŠ
28. VVZ AČR
29. AV ČR
30. VŠ civilní
31. VVZ civilní
32. Podnikatelské subjekty

VII. ZADAVATELSKÁ SFÉRA

Systémy

33. Složky MO
34. GŠ AČR

Číslo sféry	Číslo systému	Číslo činnosti	Název činnosti
I.	1.	1.	Programy a projekty obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		2.	Rozpočet účelových institucionálních prostředků oblasti OVT (programy, projekty, záměry)
		3.	Soubor podkladů do „Centrální evidence projektů výzkumu a vývoje financovaných ze státního rozpočtu“
		4.	Soubor podkladů do „Centrální evidence výzkumných záměrů institucí financovaných ze státního rozpočtu“
		5.	Soubor podkladů do „Registru informací o výsledcích státem podporovaného výzkumu a vývoje“
		6.	Soubor podkladů do „Struktury dat o výsledcích projektů ukončených v předešlém roce“
		7.	Podklady do rozborové činnosti Rady vlády ČR pro výzkum a vývoj
		8.	Účast v programových týmech Rady pro přípravu politiky a legislativy ve výzkumu a vývoji
		9.	Operativní styk s Radou v oblasti programování, projektování, rozpočtování, financování a vykazování
		10.	Koordinační činnost
	2.	1.	Účast v pracovních týmech MŠMT pro přípravu politik a legislativy ve výzkumu a vývoji
		2.	Operativní styk s MŠMT v oblastech zahraniční spolupráce ve výzkumu a vývoji
		3.	Podklady do rozborové činnosti MŠMT v oblasti výzkumu a vývoje
		4.	Koordinační činnost
	3.	1.	Programy a projekty obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		2.	Rozpočet účelových a institucionálních prostředků oblasti OVT (programy, projekty, záměry)
		3.	Rozpočtová opatření na transfer prostředků k řešení projektů mimo rezort MO
		4.	Změna rozpočtových opatření k řešení projektů OVT
		5.	Zúčtování státních dotací na řešení projektů OVT, včetně grantů za předešlý rok
		6.	Transfer grantů do rozpočtové kapitoly MO z GA ČR a dalších GA rezortů
		7.	Podklady do rozborové činnosti MF za oblast OVT
		8.	Koordinační činnost
		9.	Podklady do agregovaného výkazu výdajů a příjmů
4.	1.	1.	Podklady do ročního výkazu o výzkumu a vývoji a licencích za předcházející rok na VVŠ, VTÚ a další výzkumná a vývojová pracoviště rezortu obrany
		2.	Operativní styk s ČSÚ za oblast OVT
		3.	Koordinační činnost
5.	1.	1.	Plán činnosti ROV na kalendářní rok
		2.	Příprava podkladů pro jednání ROV
		3.	Výkon funkce sekretariátu ROV
		4.	Koordinační činnost
6.	1.	1.	Podklady a zabezpečení funkce předsedy Rady rezortu obrany pro obranný výzkum
		2.	Odborné posuzování vládních dokumentů týkající se oblasti výzkumu a vývoje a návazných činností
		3.	Odborné posuzování vnitrozoborních dokumentů k výboru státní správy za oblast výzkumu a vývoje a návazných oblastí
		4.	Podklady do řídicích a plánovacích dokumentů
		5.	Podklady pro operativní řízení
		6.	Příspěvky do rozvoje systému obranného výzkumu vývoje obranných technologií v návaznostech na okolní systémy
		7.	Koordinační činnost

Číslo sféry	Číslo systému	Číslo činnosti	Název činnosti
II.	7. až 12.	1.	Podklady do dlouhodobého plánu výstavby rezortu obrany
		2.	Podklady do střednědobého plánu výstavby rezortu obrany
		3.	Podklady do programové struktury rezortu obrany
		4.	Odborné posuzování dokumentů týkající se oblasti obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		5.	Podklady do dotazníku obranného plánování (DPQ) – výdaje na výzkum a vývoj
		6.	Zúčtování státních dotací na programy a projekty obranného výzkumu a vývoje, výzkumné záměry pracovišť výzkumu a vývoje rezortu obrany
		7.	Návrh rozpočtu státních dotací na podporu řešení projektů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií a realizaci výzkumných záměrů pracovišť výzkumu a vývoje rezortu obrany
		8.	Podklady do rozpočtového sešitu za oblast výzkumu a vývoje
		9.	Rozpočtová opatření k projektům a záměrům a ke grantům
		10.	Změny rozpočtových opatření k projektům a záměrům a ke grantům
		11.	Transfery dotací na granty z GA ČR a jiných grantových agentur
		12.	Naplňování systému GINIS rozpočtovými položkami k financování projektů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií a výzkumných záměrů pracovišť výzkumu a vývoje rezortu obrany a za granty
		13.	Plánování investičních prostředků (dokument IS FRIM) na podporu řešení projektů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií a výzkumných záměrů pracovišť výzkumu a vývoje rezortu obrany
		14.	Plánování běžných výdajů na podporu řešení projektů obranného výzkumu a výzkumných záměrů
		15.	Veřejná soutěž o státní dotace na podporu projektů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		16.	Smlouvy o dílo na řešení projektů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		17.	Podklady do CEP, CEZ, RIV a CEP za ukončené projekty v návaznosti na uzavřené smlouvy o dílo
		18.	Výroční zprávy, oponentní zápisy, závěrečné karty o skončení řešení projektů, průběžné výzkumné zprávy, závěrečné výzkumné zprávy v návaznosti na uzavřené smlouvy o dílo
		19.	Návrhy normativních aktů za oblast obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		20.	Oceňování výsledků obranného výzkumu a vývoje obranných technologií v návaznosti na uzavřené smlouvy o dílo
		21.	Majetková vypořádání k výsledkům obranného výzkumu a vývoje obranných technologií v návaznosti na uzavřené smlouvy o dílo
		22.	Výzkumné záměry pro vojenské technické ústavy
		23.	Stanoviska k vládním materiálům (zákony, usnesení vlády apod.) týkající se oblasti obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		24.	Stanoviska a připomínky k návrhům normativních aktů, které se prolínají s oblastí obranného výzkumu a vývoje obranných technologií
		25.	Příprava vědeckých a výzkumných pracovníků (kvalifikační základy)
		26.	Koordinace vědecké a výzkumné činnosti na VVŠ ve prospěch obrany ČR
		27.	Výzkumné záměry pro VVŠ
		28.	Koordinace vědní a vzdělávací politiky rezortu obrany
		29.	Koordinace vědní politiky s bezpečnostní politikou rezortu
		30.	Stanoviska za oblast obranného výzkumu a vývoje k dokumentům NATO
		31.	Operativní styk se složkami podpůrné sféry
		32.	Koordinační činnost

Číslo sféry	Číslo systému	Číslo činnosti	Název činnosti
III.	13.	1.	Rozpočtové podpoložky stanoviska za oblast obranného výzkumu a vývoje k dokumentům NATO
		2.	Centrální platby v oblasti OVT
	14.	1.	Rozpisy decentralizovaných plateb oblasti OVT
	15.	1.	Distribuce materiálů NATO v oblasti OVT
		2.	Databáze materiálů NATO v oblasti OVT
		3.	Zabezpečení organizace a koordinační činnosti s RTO
	16.	1.	Koordinační činnost v oblasti OVT
17.	1.	Katalogizace nehmotného investičního majetku – výsledků projektů OVT	
IV.	18. až 22.	1.	Účast na formulaci programů OVT
		2.	Účast na oponování návrhů témat (projektů) OVT
		3.	Účast na oponentních řízeních průběžných a konečných výsledků řešení projektů OVT
		4.	Podíl na hodnocení výsledků projektů OVT
		5.	Účast v komisích pro hodnocení výzkumných záměrů VVŠ a pracovišť VVZ AČR
		6.	Podíl na transferu výsledků projektů OVT do realizace
		7.	Odborná oponentura vnitrozoborových norem v oblasti OVT
		8.	Koordinační činnost
V.	23.	1.	Koordinace v oblasti OVT a programech výzkumu a vývoje MPO ČR, týkající se obrany ČR
		2.	Účast na oponování návrhu témat výzkumu a vývoje MPO ČR, týkající se obrany ČR
		3.	Koordinační činnost
	24. a 25.	1.	Koordinace zájmů obrany v grantových agenturách ČR
	26.	1.	Práce ve vrcholových orgánech RTO
		2.	Podíl na činnosti panelů RTO
3.		Transferování informací špičkových technologií ve prospěch OVT	
VI.	27. až 32.	1.	Infrastruktura (informační a technická)
		2.	Odborné usměrňování
		3.	Poradenství a expertizy
		4.	Kontrola průběhu řešení projektů OVT
		5.	Podklady do databází CEP, CEZ, RIV
		6.	Výroční zprávy o řešení projektu OVT
		7.	Čtvrtletní hlášení o čerpání finančních prostředků na řešení projektů OVT
		8.	Podklady k zúčtování finančních prostředků za projekty OVT za výzkumné záměry a transferované granty
		9.	Kontrolní dny k řešení projektů OVT
		10.	Závěrečné karty k řešení projektů OVT
		11.	Zápis z oponentních řízení k závěrečným zprávám o projektech OVT
		12.	Závěrečné zprávy k projektům OVT
		13.	Návrhy na realizaci výsledků projektů OVT
		14.	Návrh na ocenění nehmotného investičního majetku projektů OVT
VII.	33. až 34.	1.	Strategické a koncepční dokumenty rezortu obrany
		2.	Programová struktura
		3.	Střednědobý plán rezortu
		4.	Dlouhodobý plán rozvoje rezortu
		5.	Plán vyzbrojování AČR
		6.	Plán investičních akcí
		7.	Akviziční plán
		8.	Plán finančních zdrojů
		9.	Cíle FP NATO

2. Zkvalitnit strukturu přípravy programů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií

Ve Sborníku podkladů pracovních skupin k tvorbě Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky se uvádí:

„V obranném výzkumu a vývoji bude vláda podporovat programy, které budou navazovat na celkovou koncepci zabezpečení obranyschopnosti České republiky. Státní výdaje na obranný výzkum a vývoj budou zahrnuty do celkových státních výdajů na výzkum a vývoj v souladu s metodikou Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD).“

Národní politika výzkumu a vývoje si klade za cíl jednak podporovat ryze české programy a projekty výzkumu a vývoje, jednak i podporovat české subjekty podílející se na řešení mezinárodních programů výzkumu a vývoje. V obou případech se předpokládá ctít jednotná pravidla, vzhledem ke kompatibilitě s pravidly EU. I přes specifika obranného výzkumu a vývoje obranných technologií (využívání výsledků OVT zejména v jednom rezortu, potřeba utajování výsledků, zvláštnosti plánovacích mechanismů NATO v OVT ap.) je nezbytné i v oblasti OVT racionálně vycházet z celostátně platné (resp. nově připravované) metodiky.

Možné zásady pro přípravu programů OVT

Zadavatel programů OVT (orgán státní správy, který spravuje rozpočtovou kapitolu) připravuje projekty OVT s využitím vědeckovýzkumných kapacit v rámci své působnosti a dalších vhodných subjektů bez rezortních hranic. Dále je vhodné využít potenciální realizátory (uživatele) očekávaných výsledků programů OVT. Konečná formulace připravovaných programů OVT přísluší zadavateli.

Připravované programy OVT by měly mít tento obsah:

- ◆ poslání programu,
- ◆ cíl programu,
- ◆ priority programu (očekávané nosné tématické a výsledkové zaměření řešení),
- ◆ preference (rámcová kritéria pro dosažení úspěšnosti řešení),
- ◆ doba řešení (přibližně pět let, tato doba je v souladu s projekty OVT naplňující cíle FP 2000, ke kterým se ČR v rámci NATO hlásí),
- ◆ předpokládaný rozsah státní finanční podpory v jednotlivých letech (dohromady rozsah prostředků na jeden projekt, struktura pro další léta),
- ◆ věcný kalendář na podporu přijetí programu,,
- ◆ struktura programu může být nadrezortní (může zahrnovat do oblasti OVT i civilní organizace: VŠ, AV ČR, průmysl a další instituce),
- ◆ personální zajištění programu,
- ◆ řízení programu, řízení informací o programu,
- ◆ materiální zajištění programu včetně informačního a další požadavky.

Zadavatel jmenuje programovou radu jako odborného garanta vyhlášení programu. Programová rada má návrhovací pravomoc, rozhoduje zadavatel.

Programy OVT, jako všechny ostatní programy cíleného výzkumu, které budou finančně podporované státem, schvaluje **Rada vlády ČR pro výzkum a vývoj (RVV)** podle jednotlivých pravidel pro provádění cíleného výzkumu a vývoje se státní podporou ČR. RVV přitom následně zajišťuje příslušný rámec finanční podpory programů výzkumu a vývoje v jednotlivých letech.

Následně Radou vlády ČR pro výzkum a vývoj schválené programy vyhláshuje zadavatel na vlastním webovské stránce prostřednictvím Internetu a tisku. (V případě programů obranného výzkumu a vývoje, zejména pro potřebu utajování, budou, po

dohodě s RVV, platit výjimky.) Lhůta pro podání návrhů projektů přitom musí být minimálně jeden měsíc od zveřejnění vyhlášení stanovenými způsoby.

Výhradní formou vyhlášení programů cíleného výzkumu a vývoje, včetně programů OVT, je veřejná soutěž.

Součástí vyhlášení programů OVT bude unifikovaný podpůrný softwarový produkt jako povinná elektronická forma pro podávání návrhu projektů OVT, vypracování průběžných zpráv a závěrečné zprávy. K unifikaci finanční části se nabízí využít znění zákona o účetnictví a k účelnosti využití finančních prostředků potom použít věcné struktury položek podvojného účetnictví.

Výběrové řízení bude probíhat dvoukolově, a to v součinnosti zadavatele s příslušnou programovou radou. Ke každé programové radě by měl být ustaven tým stálých oponentů programu OVT, kteří budou využíváni k oponování návrhů dle uvážení programové rady. Tým oponentů jmenuje zadavatel na celou dobu řešení projektů OVT. (Oponenti v prvním kole obdrží návrhy projektů bez uvedení jmen jejich navrhovatelů).

Kritéria pro hodnocení kvality projektů mohou být příspěvky např.:

- ◆ ke strategii rozvoje ČR v oblasti obrany,
- ◆ k bezpečnostní politice a strategii obrany,
- ◆ velení, řízení, spojení a zpravodajství,
- ◆ informačním systémům a simulacím,
- ◆ výzbroji a vojenské technice,
- ◆ vojenskému umění a vojenské činnosti,
- ◆ lidskému činiteli a sociálnímu systému,
- ◆ logistice a správě,
- ◆ zdravotnickému zabezpečení,
- ◆ speciálním materiálům,
- ◆ ekologii.

V **prvním kole** výběrového řízení by měl uchazeč zpracovat rámec projektu obsahující identifikační údaje, priority a preference tématu, charakteristiky poslání, cíle a výstupy projektu se stanovením indikátorů jejich dosažení, prostředků ověření a kritických předpokladů jejich nesplnění a konečně rámec finanční náročnosti řešení.

Po prvním kole budou oznámeni uchazeči a názvy projektů v dílech programech OVT, které vyhovují podmínkám a jsou doporučeni do druhého kola. Cílem prvního kola má být realizace „specifického marketingu“ a vytvoření informační databáze pro prostředí, které může motivovat k integraci potenciálních řešitelů podobných projektů a zabránit tříštění personálních a materiálových zdrojů. První kolo by mělo být ukončeno do dvou měsíců od vyhlášení.

Ve **druhém kole** výběrového řízení zpracovávají uchazeči plán projektu OVT s podrobným rozpracováním jednotlivých aktivit a metodiky řešení projektu. Projekty mohou být sloučeny a rozpracovány na základě předběžně přijatých projektů OVT z prvního kola. Závěrem tohoto výběrového řízení bude určen nositel (řešitel) projektu OVT na základě dohody, která nesmí poškodit původního navrhovatele ohledně práv duševního vlastnictví k předmětu navrhovaného projektu.

Druhé kolo výběrového řízení by mělo být dokončeno do tří měsíců po vyhlášení prvního kola, tj. do pěti měsíců od vyhlášení programů OVT.

Návrhy projektů OVT by měly být zpracovány v elektronické formě a zadavateli (případně pověřené agentuře) předány rovněž v písemné formě.

Nositel (řešitel) projektu OVT je povinen prokázat formální a věcnou způsobilost k řešení. Formální způsobilost doloží oprávněností k výkonu výzkumné a vývojové činnosti (statut, živnostenský list, výpis z obchodního rejstříku apod.). Věcnou způsobilost doloží charakteristikou personálního a technického potenciálu

s doložením publikačních aktivit, patentů, citačních indexů a odkazů v souvislosti s problematikou řešení, vývojových vzorů apod.

V případě projektů vývoje obranných technologií by měl nositel doložit způsobilost k podílovému financování z vlastních zdrojů, např. výkazem zisku a ztrát za poslední dva uzavřené roky hospodaření a čestným prohlášením k trvání způsobilosti v roce podání návrhu.

Způsobilost k realizaci výsledků řešení projektů OVT zajišťuje nositel vlastními kapacitami (způsob, rozsah, a podmínky charakterizuje do šesti měsíců před ukončením řešení), případně prostřednictvím uživatelů či výrobních partnerů, vždy na smluvním základě, který řeší rovněž otázky podílu na vlastnictví výsledků, práva k duševnímu vlastnictví, autorská práva apod. Vycházet se přitom má z principu neúčasti státu na vlastnictví (podílu na vlastnictví) výsledků řešení.

Kontrola plnění řešení projektů OVT je právem i povinností zadavatele. V průběhu řešení by měli být řešitelem předkládány roční zprávy vždy nejpozději do 31. března, zejména s důrazem na:

- ◆ řešení,
- ◆ výstupy,
- ◆ realizaci.

Finanční prostředky na rok by měly být uvolněny do 14 dnů po úspěšném průběžném oponentním řízení.

Na řešení přijatých projektů OVT by měly být zadavatelem předkládány dílčí roční návrhy smluv. V nich by měl být zvláštní důraz položen na:

- ◆ věcné plnění projektu,
- ◆ finanční kázeň,
- ◆ způsob a objem podílového financování,
- ◆ práva k předpokládaným výsledkům řešení,
- ◆ ochranu duševního vlastnictví,
- ◆ závazky k realizaci výsledků.

Každý rok by mělo být možné upřesnit věcné a finanční náležitosti projektů OVT. Proces schvalování změny u projektů OVT realizovat prostřednictvím změnového řízení, které je součástí vyhlášení programů OVT.

Účetnictví řešených projektů musí sledovat celkové náklady vynaložené na řešení. U nepodnikatelských subjektů (VVŠ, pracoviště VVZ AČR - rozpočtové a příspěvkové) by měly být celkové náklady tvořeny součtem přímých a evidenčně vedených nákladů, u podnikatelských subjektů potom náklady přímé a nepřímé, vycházející ze skutečných prokázaných nákladů zachycených v podvojném účetnictví.

Pro hodnocení úspěšnosti programů a projektů OVT bude nezbytné v podmínkách rezortu obrany vypracovat metodiku kompatibilní s obdobnými metodikami užívanými v NATO a za východisko použít též tzv. FRASCATIHO MANUÁL OECD.

Projekty OVT musí být ukončeny závěrečnou zprávou obsahující věcné a finanční náležitosti. Součástí závěrečné zprávy by měl být i přehled autorských práv k výsledkům řešení. V závěrečné zprávě má být uveden základní projekt realizace, včetně předpokládaného přínosu a rozšíření výsledku projektu OVT. Ten by měl být kontrolován tři roky po skončení projektu a na základě výsledků pak posuzovány žádosti o nové projekty nositele.

programů obranného výzkumu, které byly v podstatě ukončeny v roce 1999 a v témže roce byly na přechodnou dobu vyhlášeny čtyři programy obranného výzkumu, které by měly být ukončeny v roce 2000. Ty projekty obranného výzkumu, jejichž řešení překračuje rok 2000, budou vyhodnoceny a buď budou zařazeny do nových programů obranného výzkumu a vývoje obranných technologií na léta 2001 až 2005 (2006), nebo bude jejich řešení zastaveno (nebudou účelově finančně podporovány).

Všechny projekty, které překročí uvedený rok 2000, by měly být ohodnoceny expertně podle výše uvedených kritérií a bodové stupnice tak, že se jako budou ucházet o naplňování cílů nově stanovených programů OVT pro léta 2000 až 2005.

Uvedené náměty v článku ke zlepšení managementu OVT, které byly zaměřeny pouze do dvou oblastí: do restrukturalizace systému řízení oblasti OVT a do zkvalitnění přípravy programů OVT, mohou nalézt odezvu pouze v zamýšleném integrovaném systému: výzkum – vývoj – zkušebnictví – akvizice, při znovuzrození vyzbrojování AČR, jako systému pro získávání zbraní a jiné vojenské techniky pro ozbrojené síly. Jehož základním nástrojem je realizace programů výzkumu, vývoje zkušebnictví a vyhodnocování zbraňových systémů a jiné vojenské techniky, mezinárodní koprodukcce a navazující transfer technologií a výrobně technických poznatků, marketing a zbrojní obchod.

Použitá literatura:

- Usnesení vlády ČR č. 16 z 5. 1. 2000 o Národní politice výzkumu a vývoje České republiky.
- Sborník podkladů pracovních skupin k tvorbě „Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky“ z října 1999.
- Příručka FRASCATI (hodnocení vědeckých a technických činností). Paříž 1993.

V dlouhodobé perspektivě, má-li se skutečná Evropa stát realitou, bude muset být do konceptu evropské jednoty daleko výrazněji zahrnuta politická a vojenská identita. Tento úkol vyžaduje se postupně do jisté míry přizpůsobit francouzskému pohledu na rozdělení moci v transatlantických institucích.

*Zbigniew Brzezinski „Velká šachovnice“.
(K čemu Ameriku zavazuje její globální převaha.)
Mladá fronta, Praha 1999.*